

Kezdve a kiállítás címével – *Az abszurd birodalma. Az iskolakerülő művészet parodisztikus világa* – röviden bemutatnám a címben szereplő két fogalom általam adott „képzeletbeli megoldását”.

De előljáróban hadd szögezzek le valamit: A 'patafizika a képzeletbeli megoldások tudománya, tehát semmi köze az abszurdhoz, hanem sokkal inkább az emberi képzelethez... és talán még az állati képzelethez is. Mit „gondol” vagy milyen megoldást képzels el a kutya, amikor összetéveszti az éjszakában mozgó árnyékot egy olyan tárggyal, amelyet soha nem látott? Az ő reakciója egy képzeletbeli megoldás. Ezért vannak a Transzcendens Satrapák (a 'Patafizikai Kollégium legmagasabb tisztségviselői) között állatok: szamarak, kutyák, krokodilok.

Engedjék meg, hogy egy másik kitérőt is tegyek. Alfred Jarry-t számos 20. századi avantgárd irányzat (szürrealizmus, dadaizmus, lettrizmus, kollagizmus) egyik atyjának tartják; és jümagam már sokat írtam azért, hogy elismerjék őt úgy is, mint aki először hajtott végre performanszt. Jarry művészetében tehát a 20. század számos áramlatát és mozgalmát megtalálhatjuk. Többek között tartjuk – Ionescóval együtt – az abszurd színház atyjának.

De felteszem a kérdést: Jarry abszurd volt? Melyik szereplője az? Übü? Übü egy karikatúra, egy maszk, egy paródia, mégpedig a HATALOM, mint jelenség, FENOMÉN (nem EPIFENOMÉN!) ellenében; nem vicces, ahogyan Dr. Faustroll sem vicces. Tehát sem az irónia, sem a humor nem játszik szerepet a 'patafizikában. Semmi sem lehet valóságosabb és konkrétabb annál, ami a 20. század óta a totalitárius rendszerekben történt és történik. Jarry egy látnok volt, aki – mint minden költő és médium – a politikai eseményeket is előre látta. Ennek semmi köze az abszurdhoz.

Valójában nekünk, patafizikusoknak Jarry nem vicces, hanem nagyon is komoly: sőt, az ő patafizikája, és a miénk is (ami élő gondolat, tehát fejlődött) a legkomolyabb dolog, ami létezik!

Nézzük most az ISKOLAKERÜLŐ (*olaszul: normákon kívül álló*) művészet parodisztikus világát, azoknak a művészeknek a világát, akik túllógnak a margón (MARGINÁLISAK). Mondhatjuk, hogy Alfred Jarry iskolakerülő volt, kívül állt a normákon?

Igen, és mondták is róla, ugyanis Rachilde (az egyik legközelebbi nőbarátja) írja róla, hogy NORMÁL ADOTTSÁGÚ volt: nem is tudhatjuk, hogy mit csinált ABNORMÁLIS ADOTTSÁGAIVAL, mert nagyon keveset tudunk Jarry intim életéről...

Hoppá... Nem is adottságokról vagy normákról volt szó. Elnézést, de Enrico Baj szavait parafrázálva (1969-es „híres” chicagói beszédét idézve): I LIKE SEX!

Térjünk vissza végül a normákon kívül álló, iskolakerülő művészethez egy kérdéssel: ismernek Önök olyan festőt, művészt, író, aki hatással volt az utókorra és a normán belül mozgott? Ezen újtók közül melyik nem volt egyben tiszteletlen is?

Engedjenek meg még két kérdést, amelyekre azonban képzeletbeli megoldással kívánok válaszolni.:

1. Mi az abszurd birodalma? Erre a kérdésre azt válaszolnám: a TÜKÖR.
2. Hol találjuk a normán kívüli, iskolakerülő művészet parodisztikus világát? A tükrön innen és túl. Csak annyit tennék hozzá, hogy ez attól függ, milyen tekintet irányul a tükörrre, és attól, hogy aki rátekint, azt milyen szemszögből teszi.

Tania Sofia Lorandi